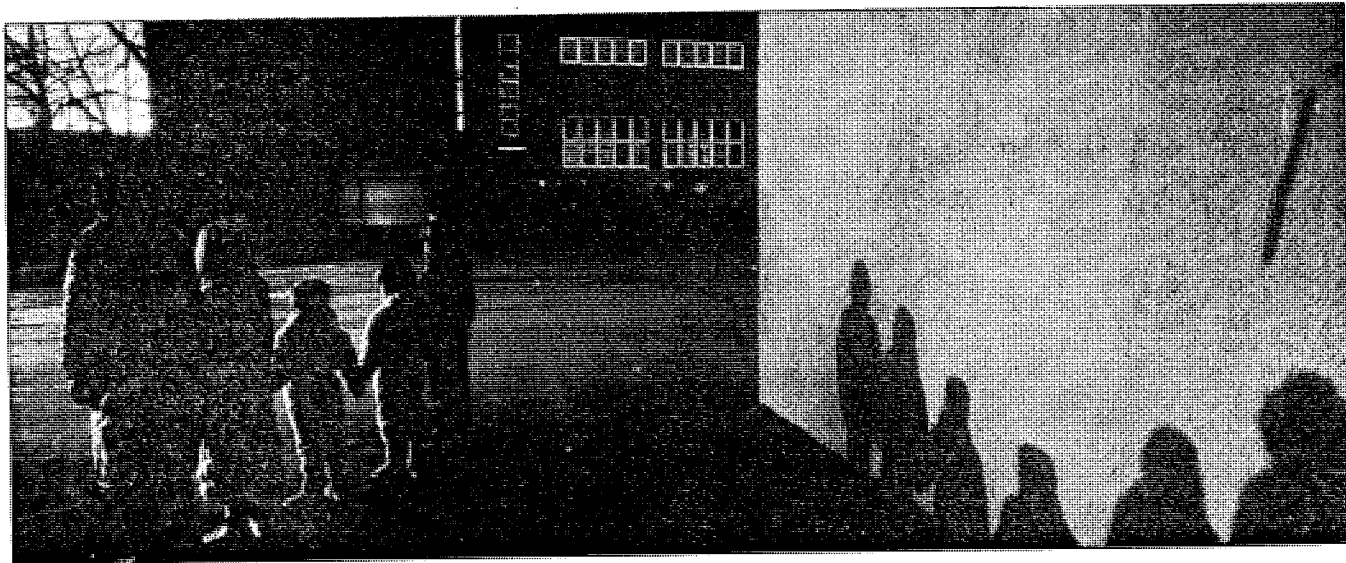

Innvandringsspørsmål av vital betydning

Begrepene blir blandet

Av Chr. Christensen, Oslo

Aftenposten Onsdag 10. mai 1989

Det er fullt legalt å være skeptisk til immigrasjon og endog motstander av innvandring av mennesker fra fremmede kulturer. Det er lovlig å gi uttrykk for slike synspunkter. På det praktiske plan synes dette ikke mulig i dagens Norge, mener artikkelforfatteren.

Vi kan idag knapt åpne en norsk avis uten å lese om rasismen i vårt land og om rasistenes uterlighet. I mange meldinger og artikler foretas det en rask kortslutning slik at begrepet rasist kan erstattes med nazist.

Dette er sterkt meningsforvirrende og i mange relasjoner direkte injurerende selv om glosebrukerne ofte kan forsvares ut fra deres ordfattigdom.

Allerede i 1947 advarte Alf Nordhus i Tidsskrift for Rettsvidenskap mot bruk av spesielle gloser som kan fremkalle blind og følelsespreget reaksjon uten forankring i fornuft og rettsbetraktninger: «Som slike ord, som amerikanske videnskapsmenn særlig advarer mot, kan nevnes nazisme, fascisme, kommunisme, rød, radikal, kapitalist, rik, demagog, alliert, diktatur,» skrev han. Nordhus nevnte ikke rasisme i denne forbindelse, og årsaken er at rasisme ikke hørte hjemme i det norske sprog på den tid. Den fire bind store Norsk Riksmålsordbok (1947) har ikke begrepet med. Men derimot *raseteolog* i nedsettende betydning om en dogmatisk tilhenger av absolutte raseteorier, særlig av teorier om visse rasers fysiske og åndelige overlegenhet.

Ny glose

Rasisme er en ny glose i vårt sprog. Den er nevnt i Riksmålsordboken av

1977 og utdypet i Ascehougs og Gylden-dals Store Norske leksikon (1980). I leksikonet heter det blant annet at rasisme er menneskesyn, politisk eller sett av holdninger som bygger på oppfatninger om den egne rasens overlegenhet. Det fremholdes at begrepet er lite presist, men fastslår at en rasist er en *rasehater*.

Når aktører i massemediene stempler landsmenn som rasister, mener de da i alvor at det gjelder *rasehatere* og mennesker som mener deres egen rase samt vår ishavskultur er alle andre overlegne? Nepp. Det finnes rasister i Norge som i alle andre land. Men hos oss får vi ikke øye på dem, de slås i hartkorn med mennesker som frykter en masseinnvandrings konsekvenser. Derfor kan vi si at *rasehaterne* nå er godt skjult i en betydelig minoritet, hvis det da ikke er en majoritet av nordmenn. Og dette på grunn av en uvettig bruk av begrepene rasist og rasisme.

Det er dyp meningsforskjell når det gjelder innvandring til vårt land. Mange vil opprettholde innvandringsstoppen som ble iverksatt av regjeringen Nordli i 1975, andre ønsker en styrt innvandring, og noen vil åpne grensene for masseinnflytting. Enkelte spissformulenter misjonerer for at vi skal ta imot en million fremmede. Dette siste hører hjemme på barnehavestadiet, for tok vi inn en million mennesker, ville samfunnet kollapse i løpet av noen timer.

Vital betydning

Uansett standpunkt mener de fleste at innvandringsspørsmålet er av vital betydning. Allikevel har vi ingen reell debatt, hverken i massemediene eller i politiske fora. En årsak er den nær finurlige bruk av rasisme/rasist, en annen er bevisst blanding av begreper.

Alminnelige borgere frykter å bli stemplet som rasister. Dette er det åpenbart spekulert i fra aktivister som

For å kunne få en åpen diskusjon om innvandring må det foretas en begrepsoppklaring, fremgår det av denne artikkelen.

(Foto: Tor Jarild)

ikke ønsker diskusjon, og de har fått mange etterplapere.

Hva begrepsforvirring angår så settes det ganske snedig likhetstegn mellom fremmedarbeidere, asylsøkere, flyktninger, arbeidssøkere og mennesker som innvilges oppholdstillatelse på humanitært grunnlag. Jeg har til dags dato ikke truffet noen landsmenn som er negativt innstilt til at vi mottar genuine flyktninger. Tvert imot er særdeles mange av den oppfatning at vi bør gi plass for flere. Men jeg treffer daglig kvinner og menn som engstes for den innvandring som finner sted.

Rett og plikt

I et demokrati har vi ikke bare rett, men også plikt til å debattere saker og spørsmål av vital betydning. Innvandring er et slikt spørsmål. For å kunne få en åpen diskusjon må det foretas en begrepsoppklaring.

Det er fullt legalt å være skeptisk til immigrasjon og endog motstander av innvandring av mennesker fra fremmede kulturer. Det er lovlig å gi uttrykk for slike synspunkter. På det praktiske plan synes dette ikke mulig i dagens Norge.

Jeg har for mange år i pressen bak meg til å tro at det er mulig å fjerne moteord, og mange, også journalister, ville bli temmelig hjelpeløse hvis de ble fratatt sproglige redningsplanker som rasist og rasisme. La oss derfor rett og slett nedgradere uttrykkene. La oss gi begrepene et innhold som svarer til dagens bruk. Med andre ord at rasisme på norsk betyr *fremmedfrykt* og at virkelige rasister på norsk heter *rasehatere*.